

Hebzucht en wellust in de Wetstraat

Gewezen minister Steven VANACKERE bekijkt politiek door de lens van de zeven hoofdzonden

- ▶ Vanackere wikt en weegt goed en kwaad in de politiek
- ▶ Zijn boek maakt duidelijk dat onze democratie mensenwerk is
- ▶ Goede politiek doet mensen uitstijgen boven hun eigenbelang

Bert CLAERHOUT

Dat een gewezen minister en vicepremier de zeven hoofdzonden als uitgangspunt neemt om over politiek en maatschappij te reflecteren, is ongebruikelijk. Steven Vanackere (CD&V) ging die uitdaging aan, getuige de titel van zijn allereerste boek: *De eerste steen. Zeven hoofdzonden in politiek en samenleving*. Het is niet zijn bedoeling de lezer met cynische gevoelens op te zadelen of zijn onverschilligheid aan te wakkeren, integendeel. „Als de politieke wereld onder vuur ligt, heb ik daar alle begrip voor. Toch hoop ik mijn lezers enige mildheid bij te brengen”, vertelt hij aan *KERK & leven*.

Dat Vanackere over de zeven hoofdzonden schrijft, is niet toevallig. Hij maakte er nooit een geheim van dat zijn geloof zijn werk inspireert. In *De eerste steen* stelt hij dat herhaaldelijk. Daarnaast verdiepte hij zich in de geschiedenis van het christendom. Zo betreurt hij dat paus Gregorius de Grote aan het eind van de zesde eeuw bij het opstellen van de lijst van hoofdzonden de *tristitia* – treurigheid of melancholie – niet als een aparte categorie behield. Voor de hedendaagse mens, die worstelt met

gevoelens van lusteloosheid en depressie, is die ‘achtste hoofdzonde’ volgens Vanackere bijzonder relevant. Door onze drang naar volmaaktheid zijn we immers verleerd met onvolmaaktheden om te gaan. Dat verklaart mede waarom er nu zoveel onbehagen heerst.

Keren we echter terug naar het thema van het boek: de zeven hoofdzonden, het geloof en de samenleving. Ook voor wie de zonde niet als een inbreuk op Gods wil beschouwt, bieden de zeven hoofdzonden volgens Vanackere een boeiend en hedendaags analysekader om onze tekorten onder ogen te zien. Zonder de teugels van de rede leidt woede tot daden waarvoor we ons achteraf schamen. En wie hebzuchtig is, kan nooit echt tevreden zijn. In de politiek is dat niet anders. Vanackere geeft voorbeelden van hoogmoed, hebzucht, wellust, afgunst, gulzigheid, gramschap en luiheid. Algemene voorbeel-

„Ook voor wie niet meer in zonde geloofd, zijn de zeven hoofdzonden een boeiend analysekader”

den, maar ook feiten waar hij zelf nauw bij betrokken was zoals de Dexiacrisis.

Toch wil Vanackere niet aan nestbevuiling doen. De titel van zijn boek verwijst niet voor niets naar het Bijbelcitaat „Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen” (Johannes 8, 7). „Ik weet dat de politiek bij velen in een slecht daglicht staat en deels begrijp ik dat”, vertelt hij. „Maar oordeelt de burger niet te streng? Veel van

wat hem in de politiek tegen de borst stoot, weerspiegelt zich in het individuele gedrag van mensen en in de manier waarop die met elkaar omgaan. Het klopt dat politici in de jongste financiële crisis niet vrijuit gingen, maar lag de oorzaak van die crisis deels ook niet bij de hebzuchtige burger die almaar grotere opbrengsten wou?”

„Mijn boek wil mensen duidelijk maken dat onze democratie mensenwerk is en dus kwetsbaar, alsook dat mensen best kritisch mogen zijn, maar dat ze, in plaats van in cynisme te vervallen, beter meewerken aan een betere politiek. Die moet het beste in de samenleving naar boven brengen en mensen helpen hun eigenbelang te overstijgen. Vandaar dat mijn boek, behalve aan de zeven hoofdzonden, ook aandacht besteedt aan de eigentijdse uitdagingen en aan politieke deugden.”

Als Vanackere in de politiek blijft, kunnen bepaalde passages hem later voor de voeten worden geworpen. Dat boezemt hem geen angst in. „Wie het boek leest met alle nuances van dien, kan niet anders dan oordelen dat ik openhartig spreek. Uiteraard kun je passages uit hun context halen en uitpluizen of je de auteur in gebreke kunt stellen. Die kwetsbaarheid neem ik erbij, maar het zal me niet beletten voor mijn overtuiging op te komen en anderen aan te zetten over onze samenleving na te denken in plaats van aan de zijlijn cynische commentaar te geven.”

Steven Vanackere, *De eerste steen. Zeven hoofdzonden in politiek en samenleving*, Uitgeverij Vrijdag, Antwerpen, 2013, 224 blz., 19,95 euro.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Lampedusa, een tragedie en een schande

„Donderdag 3 oktober werden voor het Italiaanse eiland Lampedusa urenlang lijken uit de zee opgevist nadat een schip met vluchtelingen, vooral uit Eritrea en Somalië, was gezonken. Toen het vaartuig water maakte, konden de opvarenden de kustwacht niet verwittigen omdat er geen radio of telefoon aan boord was. Om de aandacht te trekken, staken ze radeloos lakens in brand. Toen er brand uitbrak, vluchtte iedereen in paniek dezelfde kant uit waardoor het schip zonk. Alleen de sterksten bereikten zwemmend de kust van Lampedusa. Toen er uiteindelijk hulp opdaagde, kwam die voor velen te laat. Van de naar schatting 550 opvarenden, overleefden maar 155 de ramp.

„Overall op zee drijven lijken, het is vreselijk”, zei Giusi Nicolini, de burgemeester van Lampedusa. Ze riep de pers niettemin op de horror te filmen, „want anders is het alsof deze tragedie nooit heeft plaatsgehad”. De verontwaardiging in Italië werd nog groter toen bleek dat enkele vissersboten de noodsignalen van de vluchtelingen wellicht hadden opgemerkt, maar niet durfden in te grijpen omdat hulp aan illegalen in Italië streng wordt bestraft. Recentelijk nog stonden vissers terecht omdat ze vluchtelingen in gammele bootjes hadden opgepikt en aan wal gebracht. Net als veel anderen hoopt de burgemeester van Lampedusa dat Italië deze scheepsramp aangrijpt om zich te bezinnen over een wetgeving die burgers ervan weerhoudt mensen in nood te redden. Paus Franciscus, die in juli Lampedusa bezocht, noemde de tragedie een schande.

Ook in migratiekwes- ties moet de Kerk onvoorwaardelijk de kant van de zwakken kiezen

In zijn commentaar schaarde de paus zich resoluut achter zijn voorgangers, Joannes-Paulus II en Benedictus XVI, die altijd stelden dat hulp weigeren aan migranten in nood tegen het evangelie ingaat. Ook in deze kwestie moet de Kerk onvoorwaardelijk aan de kant van de zwakken staan. Hulp aan migranten en mensen in nood verwijst rechtstreeks naar de belangeloze liefde waarmee de barmhartige Samaritaan het slachtoffer van de rovers verzorgde. Het Bijbelverhaal leert hoe de Samaritaan – in tegenstelling tot de priester en de leviet – alle conventies achter zich liet en de vreemdeling onmiddellijk als zijn naaste beschouwde. Jezus verduidelijkte dat met de woorden: „Want ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven, ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen” (Matteüs 25, 35). Die houding staat in schril contrast met de schrijnende, menonwaardige toestanden waaraan vluchtelingen aan de buitengrenzen van Europa worden blootgesteld.

Een wereld waarin rijkdom ongelijk is verdeeld, waarin armoede heerst en mensenrechten ongestraft worden geschonden, brengt altijd vluchtelingen voort. Zeker in een tijd waarin transport- en communicatiemiddelen de afstanden kleiner dan ooit maken. Migratie is nochtans geen nieuw verschijnsel. Eeuwenlang al verlaten mensen hun geboorteland op zoek naar een beter leven. Daardoor ontstonden nieuwe volkeren en culturen. Het nieuwe Red Star Line Museum in Antwerpen, dat amper een week voor de Lampedusa-ramp de deuren opende, toont onder meer via getuigenissen en beelden hoe in de achttiende en negentiende eeuw veel Europeanen elders hun heil zochten. Vanuit alle hoeken van Europa kwamen ze naar Antwerpen om daar met de boot naar Amerika af te reizen. Soms beslisten ze hals over kop om te vertrekken, vaak hadden ze alleen de kleren aan hun lijf bij zich en net zoals de bootvluchtelingen van nu, vreesden ook zij dat ze misschien zouden worden teruggestuurd.

Een bezoek aan het Red Star Line Museum zou een verplichte uitstap voor scholen moeten worden. Niet alleen om jongeren inzicht bij te brengen in de eeuwenoude migratieproblematiek, maar ook om hen gevoelig te maken voor wat in hun leefomgeving gebeurt. En, *last but not least*, om hen vragen te doen stellen bij wetten die verbieden mensen in nood te helpen, bij een falend uitwijzingsbeleid en bij elk haatdiscours.„

Steven Vanackere laat zich in zijn boek ook kritisch uit over de media. © Imageglobe